

črne barve ali neprijetnega okusa ne dajo. Zagrej vode, da vreje, prideni trsovega listja ali grozd, in vse v sod vlij, zabij in ga kotaj; potem pa pusti, da se zavleče. Ali pa deni v polovnjak za 5 krajcarjev sode, ki jo v vsaki prodajalnici dobiš; naliž kropa pisker, ter močno kotaj, in nekoliko časa pusti zabito; potem ga z mrzlo vodo izmij.

Še večje pozornosti je pri stari posodbi treba. Star sod oddelaj, pilko in čep, pa ga nad prešo, ali na drugi zračni kraj shrani, in skvaril se ti ne bo. Sod pa v kleti ali na vlažnem prostoru postane plesniv, in vina va-nj vlti ne smeš, dokler ga ne ozdraviš. Skvarjen sod spoznaš, ako gorečo špalico va-nj pomoliš; če ugasne, je bolen, ter ga moraš popraviti pred natakanjem. Kar se na različne načine zvršuje:

a) Ostrgaj ga! Ako so doge v sodu sprhnele ali globoko plesnive, odpri sod, vzami strgalo, ter oblaj, dokler do celo zdravega lesa ne prideš. Ako sam tega ne razumeš, naprosi sodarja. Vendar sod pri tem jako trpi, in pazi, da ti teža doge ne zlomi.

b) Izkuri ga! To se zgodi, ako na eni strani podnice odstraniš, vložiš trščice ali slame, ter jo užgeš, da plamen vse osmudi; to nadaljuj, dokler ni ves plesnovec pokončan. Drugi način skvarjene sode izkuriti je pa zelo nevaren, ter ti ga zato naznamim, da ga gotovo opustiš. Nekateri vlijejo v skvarjen sod »spiritus« ter ga obračajo, da se ves sod znotraj namoči. Zdaj pa vržejo v sod gorečo špalico, in ga hitro zadelajo. Ti pa sam spoznaš, kako nevarno delo je to. Leta 1892. je v Klečah nekega gospodarja pri priči ubilo, ko je sod razneslo. Torej ne delaj tega: raji sod razsekaj in skuri, da le ti zdrav in živ ostaneš!

c) Zapari ga! Že je zgoraj omenjeno, da se sodi najbolje podkuhajo s sodo. Vsipji je v vsak polovnjak za 5 novčičev, vlij vrelega kropa, in to kotaj, in pusti zabito, če tudi celi dan, ali še dalje. Če še ni snažen, ponavljaj to. Potem naliž vode, ter jo pusti 8—14 dni v sodu. Ako špalica v njem gori, je popolnoma poraben, drugače pa ne.

d) Žvepli ga! Ako se sod še le začne kvariti, takrat ga z žveplom najlože popraviš. — Oddelaj sod, ter ga preprihi; če žveplo v njem gori, je dobro; če pa ne, ga 3—4krat z vodo in verigo dobro izmij; vžgij eno četrtinko žveplenke, ali žveplenega traka, ter sod dobro zamaši. Čez 3—4 mesece pa žveplenje zopet ponovi, ako soda rabil nisi. Nekateri se žveplitve sodov bojijo, ter pravijo, da jim tako vino škoduje, da jih glava, želodec in vse boli. Vendar je dobro — sode nekoliko žvepliti pri vsakem natoku. Pri tem boš tudi spoznal, če si ti zdrav. Ako začneš pri žveplitvi pokaljavati, vedi, da si na pljučih ranjen, in le brž se začni varovati, in zdraviti. — Drugič pa tudi vino svojo barvo ohrani, se ne stere, če ga v žveplen sod pretočiš. — Bova morala sode nekoliko z vodo oplakniti, rečem nemškemu kupcu, ko sva začela natakati. O, ni treba! jaz sem sode že doma dobro pripravil. In res, ko začneva, se je iz vsakega žveplo kadilo, kakor iz tvojih ust, kadar pušiš. Ali bo to dobro? ga baram. In reče mi: to je dobro in potrebno, da se barva vina »ne stere«. Ko vino domov — v Uebelbach — dobim, bo ravno to čisto barvo imelo, kakor je zdaj tukaj. Vsak sod požvepli, da ga boš imel k redu za branje.

2. Med trgatvijo. — Sicer se dan branja ne more natanko določiti; vendar so se vinogradničarji porazumeli, da pred Terezinim ne bodo trgali. Sploh pa nas naj vodi ravnilo: Kadar je grozdje popolnoma zrelo, ali doseglo najvišjo stopnjo zrelosti, takrat pa pojdemo v trgatve. Zrelost je zavisna od lege goric; v poldanski legi je grozd najprej dozorel. Kupci jako gledajo na to. Večerje gorice pozno dozori. Zrelost drugič je odvisna

od sorte trsa. Belina in lipovščina najprej dozori, potem rafolina, poznaj, sipon in muškati; zelenika pa še le v sodu dozori, na trsu pa redko kdaj. Amerikanec, če se ti posreči, bo prinesel za 14 dni ranejšo trgatve. Tudi letina vpliva na trgatve; ako je bila vedno ugodna, to je: primerno vroča pa tudi zmerno deževna, bo trgatve rana in izvrstna. Najbolj pa jesensko vreme trgatve ali odlaga ali pa požuri. Ako je topla in zanesljivo stanovitna, trgatve radi odlagamo, ker vsak dan slajšo kapljico daje. Vendar predolgo ne odlagaj, ker devica, sv. Uršula, je rada bela. In se nam je že zgodilo, da pri takem odlaganju smo morali v snegu brati, kar je sitno, ker se jagode na tleh pobrati ne dajo, pa tudi celi grozdi se pomežijo, ali pod snegom zaostanejo. Moštu na rozdije zapladli sneg nič ne škodi, razven če je zelo zmrznilo; drugače pa mu da sicer rjavo barvo in tudi vrlo sladkost. Tako je bilo brž leta 1869. in 1889., ko je na grozdje že dne 19. okt. debel sneg zapadel. Čez tri dni je potegnil jug, ter toplo solnce je prisijalo, in bil je izvrsten most, da so ga od krnice po 120 gld. plačevali. — Kadar bi grozdje zmrznilo, in se vreme vlepi več neče, takrat bi se morala vsa trgatve v hiši otaliti; starci so jo s toplo vodo na krnici polivali, kar pa mislim ni bilo najbolje. Bog nas varuj take jeseni! (Konec prih.)

Sejmovi. Dne 12. oktobra v Poličanah (za svinje). Dne 14. oktobra pri Materi božji v Brezju pri Mariboru in v Gamilici. Dne 15. oktobra v Ločah, Arvežu, Račah, pri Sv. Križu na Slatini, na Planini in pri Sv. Lenartu blizu Slov. Gradca. Dne 16. oktobra v Spielfeldu in v Imenem. Dne 17. oktobra pri Sv. Hemi in na Bregu v Ptuj. Dne 18. oktobra v Vojniku, v Mozirju, v Trbovljah, pri Sv. Treh Kraljih v Benediški župniji in na Vidmu.

Dopisi.

Iz Petrovč. (Javni shod.) Ono nedeljo je napravilo »slov. kat. delavsko društvo v Žalcu« javen shod v Petrovčah, kateri se je prav dobro obnesel. Zloglasna »vahtarca« je sicer bobnala zoper shod; toda za njeno hujskanje se naši kmetje in delavci ravno toliko brigajo, kakor za lanski sneg; se socijaldemokrati, kateri so še pred kratkim tako radi se shajali v Žalcu in njegovi okolici, so izostali; zakaj pač? Mogoče, da so se sprli z »vahtarco« in ji nočejo več biti pokorni! Toda eden socijaldemokratov je vendar prišel, a ta je bil siromaček, oglašal se je sicer rad med govorom — na koncu govora pa je — molčal! Shod se je tako-le vršil: Na dnevnem redu je bilo kmečko vprašanje. Gospod predsednik Jernej Meh otvori ob 1/2 5. uri zborovanje. Na to nastopi prvi govornik, gospod Antloga, visokošolec. V dobro premišljenem in sestavljenem govoru nam pove, kdo da so socijaldemokrati. Pravi, da so ljudje, kateri bi radi znašli nov raj. V tem se bode ljudem boljše godilo, kakor Adamu in Evi v paradizu. Na to navaja njihove nauke ter jih temeljito zavrača. Občno ploskanje na koncu govora je spricevalo, da je gospod govornik pravo zadel. Na to nastopi drugi govornik, gosp. Ivan Kač. V poljudnem govoru pojasnjuje, da propada zares kmečki stan ter dokaže to s številkami, na to odgovarja na vprašanje, zakaj propada kmečki stan ter navaja več vzrokov. H koncu opominja vse navzoče, naj se večkrat shajajo, naj odločno zahtevajo zboljšanje svojega stanu. Pravica mora na dan! Mogočni »živio« zadonijo, ko je končal gospod govornik. — Na to se je ednoglasno sprejela ta-le resolucija: »Slov. kmetje in delavci, zbrani na javnem shodu slov.

kat. delavskega društva» v Petrovčah, odločno zahtevajo, naj vlada predloži visoki zbornici na novo davčno preosnovo, da se malim posestnikom znižajo davki; svoje poslance pa prosimo, naj podpirajo vse predloge, katere merijo na to, da se olajšajo kmetom bremena». Ker se nikdo več ne oglasi k besedi, zahvali se gospod predsednik gospodoma govornikoma ter sklene shod s trikratnim »živio« na sv. očeta in cesarja.

Iz Vitanja. (Lovska postava.) Velika škoda, katero dela zverinjad ne le na mladih drevescih in vinskih trtah, temveč tudi po njivah, je napotila letos visoko c. kr. vlado, da je dala pozvedovati, koliko škode se je minolo zimo po divjačini zgodilo v vsaki občini. Kjer niso občinski predstojniki ali pa njihovi tajniki sami lovci, se je škoda gotovo po pravici cenila in vladi naznanila. Toda, kjer je župan lovski prijatelj ali pa ima zajčjega prijatelja za pisarja; tam se je pa gotovo odposlalo napačno sporočilo. Znan mi je slučaj, da je neka občina naznanila sledeče: V tej občini so zajci naredili škode za 50 gld. Neki tamošnji posestnik je pozneje zvedel za to sporočilo in rekel: »Tako, po celi naši občini ni več škode, kakor za petdeset goldinarjev? Samemu meni so zajci naredili škode za 50 gld.« Ker se bodo v kratkem sešli občinski odborniki k sejami, da napravijo proračun za prihodnje leto, bi svetoval, naj se v vsaki odborovi seji napravi sklep in se naj prošnja odposlje na deželni zbor po domačem deželnem poslancu, da deželni zbor štajarski sklene sledečo lovsko postavo: § 1. Divjačina, namreč zajci, lisice, volkovi in srne so roparska žival; § 2. Vsakdo ima pravico, roparsko žival na svojem posestvu ubiti. Ni treba več paragrafov k tej postavi; ta dva zadostujeta, in vse tožbe o poškodovanju polja, dreves in trt bodo prenehale; občanarji bodo pa imeli od take postave stokrat večji dobiček, kakor od tistih goldinarjev, katere dobiva občinska blagajnica od lovskih najemnikov. Drugo prošnjo naj napravi vsaka občina na državni zbor za premembo postave zastran oskrbljevanja onemoglih ljudi. O tej stvari je »Slov. Gospodar« še pisal, pa naj se bralci še enkrat na-njo opozorijo. Velika krivica se godi kmečkim občinam, da morajo plačevati za ljudi, katerih nihče več v njihovi pristojni občini ne pozna; naj jih oskrbljuje tista občina, kateri so skozi več časa delali in njej bili na hasen!

Iz Ljutomera. (Franček na lovu.) Kakor že v nebesih vsi angeli niso bili enaki, tako imamo tudi različne lovece. Naš Franček je strasten lovec, pa on ne išče zajcev, lisic itd. ampak on sledi plemenitejšo divjačino: Franček lovi deco. »Kaj otroke strelja?« se bo čudil marsikdo. Ne, Franček ne strelja otrok, ker niti puške ne nosi seboj, Franček otroke v zanjke lovi. Kakor je znano vsem Murskim poljancem in viničarjem Ljutomerskih gor, so si namreč ljutomerski Nemci postavili prav lično šolsko poslopje tam zunaj ob Ščavnici. Navada pa je, da ima vsaka šola tudi učence, torej mora tudi ljutomerska nemška šola imeti učence. Pa kje jih dobiti? Pametni Nemci pošiljajo svoje otroke v krasno Franc-Jožefovo šolo, oni pa, ki so si najbolj prizadevali za nemško šolo, pa otrok nimajo in med temi je tudi Franček. Pa da bi vsaj nekaj otrok imeli v nemški šoli, si je Franček naložil prostovoljno pokoro, obhoditi vse vasi ljutomerske fare ter nagovarjati stariše, naj dadó svojo deco v nemško šolo. Obeča pa starišem vse: pozimi bodo otroci iz Cezanjevec, Logarovec, Kristanec in drugih vasij stanovali v Ljutomeru pri imenitnih Nemcih, kjer bodo sama pečena piščeta jedli ter v pernicah spali, samó da v nemško šolo hodijo. Pa tudi učiti se tem otrokom ne bo treba toliko, kakor se morajo oni, ki hodijo v Franc-Jožefovo šolo, kajti učencem nemške šole ni treba pokazati, kako znajo

krščanski nauk, ker jim ni treba iti v cerkev k skušnji. Pa vsa taka obečanja Frančku nič ne pomagajo; on ne dobi nič otrok za nemško šolo in to ga tako jezi, da je kar zelen od jeze. V svoji jezi pa človek ne ve, kaj dela in tako se je pripetilo, da tudi Franček ni vedel, kaj dela. Ko je zadnjič otroke lovil, je v svojem velikem hrepenenju potrkal na hlevska vrata, ker je mislil, da tam kak otrok stanuje. Pa naše krave sicer ne znajo govoriti, a vendar so zelo razumne in tako so vse tri krave v imenovanem hlevu namesto človeškega »noter« Frančku zamukale svoj kravji »mu-ul« Franček je z zobmi škripajoč, odbežal v Ljutomer.

Iz Veličan. (Naše gorice.) [Konec.] Moj namen nikakor ni pljuvati v lastno skledo, a vendar morem navesti, da so taki malomarni vinogradniki bili največji uzrok, da so se vinski kupci zbal kupovati vino naravnost od malih posestnikov. Prvi uzrok temu je bila zanemarljiva smrdljiva posoda, češ, saj ga jaz ne bom pil; k temu pa so se nekateri še celo predrznili v preobilni meri prilivati! Vinski mašetarji so potem nakupili taka pokvarjena vina po nizki ceni, misleč si, da kaj zraven zaslužijo, in so potem v obče proti večjim kupcem črnili vse, tudi poštene vinogradnike, kateri so le po štrtinjaku in še manj vina pridelali. Pa pustimo prodajo vina in skrbimo v prvi vrsti, da se ga bo le kaj pridelalo! Na delo tedaj vi, ki samo tožite o slabih vinskih letinah! Kdor ima še zdravo trsje v gorica in mu ne manjka tudi potrebnih sredstev, zamore še v nekaterih letih pridobiti toliko, da bo zamogel ob času potrebe delati nove nasade. Neobhodno potrebno pa je tudi gorice o pravem času škropiti, in to delo naj bi gospodar nadzoroval, če ima še tako zanesljivega viničarja. Ravno tako in še bolj pa je potrebno, da se pripravimo z ameriškimi trtami za nove nasade. Stvar sicer ni lahka, pa tudi veliko manj težavna, kakor se nam v prvem trenutku dozdeva. Najprvo si naredimo gredico v kakem zatišju, na katero zasadimo ključee, razume se, da k temu mora biti drobni prhki gnoj, v katerem ti že prvo leto malo da ne vse rozge bujno rastejo, morajo pa se pridno okopavati in s škropljenjem braniti peronosporo. V gorica si zreguli, kolikor ti je k temu že odmerila trsna uš, najmanj 75 cm globoko. Dobro je, ako pustiš regulo nezasajeno vsaj eno leto in potem še le zasadi vkoreninjene amerikance; ne bo prerediti 2 m drug od drugega. Treba pa je to delo izvršiti pravilno, to se pravi, jama pripravljena za trs, mora se čez polovico napolniti z drobnim kompostom, sadika, ki jo vzameš iz grede, mora se na koreninah primerno pristriči, enoletna rozga na zgornjem koncu se prikrajša na eno, k večjemu na dve »oki« in tako se mora sadika, položena v kompost, na koreninah dobro zaphati, jama se potem zagrne tako, da se na rezniku, ki stoji nad površjem zemlje, naredi iz drobne zemlje mal grobek in zraven se pristavi kol. Tako vsajen trs zamoreš, kadar ti požene dovolj močne mladike, na zeleno cepiti v drugi polovici maja in če ti je mogoče, na vsakem trsu cepiti vsaj dve rozgi, tedaj dobiš prihodnje leto, ko se ti trsi pogrobajo, ravno zadosti gosto gorico, ki ti bo v tistem letu že obilno obrodila. V. H.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Novo ministerstvo se nič kaj ne sili; že dobrih teden dni ima za seboj, ali nihče še mu ne zna za barvo, bode-li konservativno ali liberalno. Vsled tega še ima nemška liberalna stranka — ime ji je